

Тернопільська обласна
універсальна наукова бібліотека

*Професійне досьє
бібліотекаря*

Інформаційно-методичний
бюлетень № 4 (35)

Тернопіль — 2010

УДК 021 (477.84)

ББК 78. 342 (4 Укр.Те)

П 84

Підготувала: С. Т. Єрошенкова,
завідувачка науково-методичного відділу ТОУНБ
Редактор: О. М. Раскіна
Комп'ютерний набір
і верстка: С. Т. Єрошенкова,
завідувачка науково-методичного відділу ТОУНБ
Відповідальний
за випуск: В. І. Вітенко, директор ТОУНБ

П 84 Професійне досьє бібліотекаря [Текст] № 4 (35) :
інформ.-метод. бюл. / Терноп. обл. універс. наук.
б-ка ; підгот. С. Т. Єрошенкова ; ред.
О. М. Раскіна. — Т., 2010. — 24 с.

Пропонуємо вашій увазі черговий номер бюлетеня
«Професійне досьє бібліотекаря».

Маємо надію, що його матеріали допоможуть в організації
діяльності та управління ЦБС.

Ваші зауваження та пропозиції щодо подальших випусків
даного видання просимо надсилати на адресу: науково-методичний
відділ Тернопільської ОУНБ, бульвар Шевченка, 15, м. Тернопіль,
46001; e-mail: metod@library.te.ua; тел.: 52-40-71.

УДК 021 (477.84)

ББК 78. 342 (4 Укр.Те)

Як знайти потрібну інформацію в Інтернеті

Інтернет — глобальна мережа, яка поєднує мільйони комп'ютерів в усьому світі. Для зручності користування послугами та ресурсами Інтернету, розширення можливостей навігації у світовій комп'ютерній мережі застосовують інтернет-браузери.

Браузер (англ. Web browser — веб-оглядач) — це програмне забезпечення для перегляду веб-сайтів, тобто для запиту веб-сторінок із мережі, їх обробки, виводу та переходу від однієї сторінки до іншої. Також за їх допомогою можна завантажувати довільні файли з мережі.

Програм-браузерів існує досить багато. Найпоширенішими з них на сьогодні є:

- Internet Explorer (невід'ємна частина Microsoft Windows);
- Mozilla Firefox;
- Opera;
- Google Chrome.

Практично всі популярні браузери розповсюджуються безкоштовно або разом з іншими програмами.

Щоб розпочати роботу з Інтернетом, потрібно запуснути програму-браузер, що встановлена на вашому комп'ютері.

Як же знайти потрібну інформацію в Інтернеті? Якщо відома конкретна адреса, питань щодо цього, зазвичай, не виникає. А якщо її місцезнаходження невідоме? Серед мільярдів веб-сторінок знайти потрібну інформацію було б неможливо. Для цього необхідно переглядати кожну з них. Тому існують спеціальні методи пошуку:

- ***безпосередній пошук із використанням гіпертекстових посилань***

Оскільки всі сайти в просторі Інтернету фактично пов'язані між собою, то пошук інформації може здійснюватись шляхом послідовного перегляду пов'язаних сторінок за допомогою браузера;

- ***аналіз нових ресурсів***

Може знадобитися для пошуку найновішої інформації або аналізу тенденцій розвитку об'єкта дослідження в динаміці. Для цього існують каталоги інтернет-ресурсів. Вони мають ієрархічну

структуру, верхній рівень якої утворюють 10—15 найзагальніших предметних або тематичних категорій, котрі поділяються на рубрики, які, у свою чергу, можуть мати ще більш дрібне ділення.

Приклади:

<http://meta.ua/reestr.asp> — каталог українських ресурсів на МЕТІ;

<http://top100.rambler.ru> — каталог Top100 на Rambler;

<http://yaca.yandex.ru> — каталог Yandex;

<http://dir.bigli.ru> — каталог Біглі;

http://library.te.ua/resursi_internet/ — каталог інтернет-ресурсів Тернопільської ОУНБ;

• *використання пошукових систем (машин)*

Це один з основних методів пошуку потрібної інформації, у результаті якого з'явиться список ресурсів Інтернету, котрі потрібно детально розглянути. Застосування даного методу засновано на використанні ключових слів, що передаються пошуковим серверам як аргументи пошуку. Пошукова машина постійно, 24 години на добу, обходить усі адреси Інтернету, переглядає сторінки та вносить їх до своєї бази. Цей процес називається індексацією. Пошуковик відвідує всі відомі йому сайти, сам шукає нові й включає їх у свій «шляховий лист».

Найпопулярнішими серед користувачів пошуковими системами є:

<http://www.google.com.ua/> — міжнародний пошуковий сервер;

<http://meta.ua/> — український пошуковий сервер;

<http://www.rambler.ru/> та <http://www.yandex.ru/> — російські пошукові сервери;

<http://www.yahoo.com/> — англomовний пошуковий сервер.

Практика показує, що правильно використовувати пошукові системи вміють не всі. Тому для ефективного пошуку інформації в Інтернеті пропонуємо декілька практичних порад:

1. По-перше, потрібно визначитися з метою пошуку та мовою запиту: російська, українська, англійська та ін. При цьому сконцентруватися не тільки на самій меті, але й на тому, що може її супроводжувати (ключові слова, спеціальні терміни тощо).

Увага! Кількість україномовних сторінок у мережі Інтернет значно менша, ніж російською мовою і, тим більше, англійською.

2. По-друге потрібно вибрати пошукову систему. На сьогодні їх існує декілька десятків. Найпопулярнішими для пошуку

російською мовою є Яндекс (www.yandex.ru) і Google (www.google.ru). Українську мову підтримують усі російськомовні системи. Крім того, існує українська пошукова система МЕТА (meta.ua), але база її дещо обмежена. Для пошуку інформації іноземними мовами зазвичай використовують Google, який підтримує більше 30 мов і має зручну настройку, де можна задати: «Шукати сторінки тільки такими мовами».

Іноді для пошуку інформації доцільно використовувати декілька пошукових машин (так званий метапошук).

Слід також пам'ятати, що пошукові машини відрізняються не тільки підтримуваними мовами. Різниця в способах індексування дає різні результати при пошуку. Наприклад, за одним і тим же запитом «Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека» Яндекс видає — 8 419 сторінок, Google — 7 150, Рамблер — 484.

3. Для простого пошуку потрібно зайти на будь-який із сайтів-пошуковиків і в рядок пошуку ввести ключові слова.

Наприклад: необхідно знайти розклад потягів, що проходять через Тернопіль. Можна так і «запитати» пошукову систему: розклад усіх потягів, що проходять через Тернопіль (лапки не потрібні). Регістр — тобто рядкові букви або прописні — значення не має. І натиснути на клавіатурі клавішу «Enter» (введення) або кнопку пошуку, поряд із рядком.

Проте за таким запитом пошукова система знаходить розклади поїздів, що проходять також через Львів, Київ, Самару тощо. Тернополя серед отриманих результатів може навіть не бути. Це в жодному випадку не означає, що цієї інформації в базі пошукової системи немає, просто запит був сформульований не дуже вдало.

Річ у тому, що будь-яка пошукова система прагне знайти сторінки, на яких знаходиться максимальна кількість слів із уведеного запиту, більш того, якщо ці слова ще слідуєть одне за одним, то такі сторінки будуть виведені першими. Тобто, якщо в тексті сторінки зустрічається фраза «розклад всіх потягів, що проходять через Самару», то за відсутності такої ж фрази «розклад усіх потягів, що проходять через Тернопіль» система визначить, що вони мають 5 спільних слів, тобто з великою вірогідністю сторінка, що містить цю фразу, вам підійде, хоча це й не так. Тому потрібно такий запит скорегувати, прибравши всі слова-паразити, і залишити тільки слова, які точно характеризують інформаційну потребу. У нашому випадку словами-паразитами є

«всіх, що проходять, через», які можуть зустрічатися на яких завгодно сторінках. Задавши скорегований запит «розклад потягів Тернопіль», отримуємо в точності те, що шукали.

4. Слід пам'ятати, що пошукова машина сама розташовує результати за релевантністю, тобто за якнайкращою відповідністю запиту. Це означає, що найпершими будуть розташовані посилання на документи, у яких слова, що шукаються, знаходяться поряд одне з одним, ближче до початку сторінки або в заголовках. Результати пошуку виводяться посторінково. Кількість посилань на одній сторінці для більшості пошукових систем дорівнює 20, але це число можна змінити в налаштуваннях. Зовсім не обов'язково проглядати всі виведені посилання. Потрібна інформація, зазвичай, міститься на перших 3—5 сторінках. У деяких випадках доцільно змінити або скорегувати запит.

5. Іноді необхідно не прибирати зайві слова, а, навпаки, деталізувати запит, якщо слова, задані для пошуку, дуже загальні.

Наприклад, пошук за словом «фантастика» дасть тисячі абсолютно різноманітних документів. «Українська фантастика» звужить круг пошуку. «Українська фантастика Литовченко» буде найбільш точним для виводу інформації про письменника-фантаста Тимура Литовченка.

6. У більшості випадків просто скорегувати запит недостатньо. Необхідно використовувати оператори мови запитів пошукової системи, які допоможуть знайти інформацію, котру за допомогою простих запитів знайти дуже важко, подекуди й зовсім неможливо. Операторами, спільними для всіх пошукових систем, є:

Оператор строгої відповідності, як правило, у сучасних пошукових системах — це лапки «». Поєднання слів, які вказані в лапках, сприймаються системою як єдине ціле, тобто таким чином задається порядок слідування слів. *Наприклад*, за запитом комп'ютерні журнали (без лапок) отримуємо в результатах пошуку сторінки з цими словами, що згадуються відособлено, тобто на одній сторінці може бути слово комп'ютерні, на іншій — журнали. Конструкція ж «комп'ютерні журнали» в лапках примушує пошукову систему відкинути всі зайві сторінки та показувати лише ті, на яких ці два слова йдуть одне за одним.

Оператор обов'язкової наявності слова в сучасних пошукових системах — це плюс (+), або знак &, або слово AND. *Наприклад*, якщо потрібно знайти інформацію про Т. Г. Шевченка, можна задати запит наступним чином: Шевченко +Тарас. У такому випадку результатом пошуку будуть сторінки лише про Т. Г. Шевченка.

Оператор обов'язкової відсутності слова — мінус (-) або слово NOT. *Наприклад*, якщо ж потрібно знайти інформацію про комп'ютерні журнали, крім журналу «Чип», потрібно задати запит наступним чином: «комп'ютерні журнали» -чип. У такому випадку з результатів пошуку будуть виключені сторінки про журнал «Чип».

Увага! Слід стежити, щоб між знаками та ключовими словами не було пробілів (+Тарас а не + Тарас).

Зазвичай потрібно, щоб ключові слова були присутні в межах одного документа. Для цього використовують оператор логічного «і» (AND). Проте у всіх пошукових системах це ж можна зробити, поставивши звичайний пробіл. *Наприклад*, запити: шоколадний торт і шоколадний AND торт, як правило, дадуть один і той самий результат.

Оператор логічного «АБО», у ролі якого використовується слово OR або знак «|», дозволяє знайти документи, у яких міститься хоча б одне слово із запиту. *Наприклад*, за допомогою запиту: комп'ютерні OR журнали можна знайти документи, у яких зустрічається або слово комп'ютерні, або слово журнали.

Складні запити за допомогою логічних операторів можна здійснювати, використовуючи круглі дужки. Вони задають певний порядок ключових слів і виконання їх операторів. *Наприклад*, за запитом: обласні (архіви OR бібліотеки) отримаємо сторінки й про обласні бібліотеки, і про обласні архіви.

Усікання (пошук за частиною ключового слова). Як правило, для цієї мети використовують знаки: «*» (позначає довільну частину слова) і «?» (позначення будь-якого символу). *Наприклад*: запит Комп'ютер* дасть у результаті пошуку сторінки, на яких зустрічатимуться слова: «комп'ютер», «комп'ютерний», «комп'ютерник» і т. д. Запит: к?мпанія — результат: кампанія або компанія. **Увага!** Дана функція не працює в Google.

7. Для більшості пошукових систем не важливий регістр букв, якими введено ключові слова (велика/мала літера). Результати

пошуку для Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека будуть такими самими, як і для **ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**.

8. У разі необхідності можна здійснювати розширений пошук або пошук з умовами різного ступеня складності. Для цього потрібно зайти в режим розширеного пошуку за посиланням, розташованим праворуч від рядка пошуку, яке в більшості пошукових систем так і називається — «Розширений пошук» (може бути також «+»). Після цього користувач опиняється на сторінці з декількома додатковими кнопками та підменю, які представляють широкі можливості для деталізації запиту, введення додаткових параметрів пошуку, фільтрів і т. д. (без знання мови запитів і його операторів).

Наприклад, можна задати умову точної відповідності фрази, без урахування словоформ. У Яндексі ця умова називається «Употреблены в тексте: точно так, как в запросе», у Рамблері — «Искать слова запроса: точную фразу», у Google — «Знайти результаты, что містять точну фразу» і т. д.

9. Складнішим (і від того менш використовуваним) є пошук шляхом представлення необхідного документа як образу. Слід зазначити, що пошук можна істотно спростити, уявивши собі образ сторінки, що містить потрібну інформацію. Річ у тому, що існують загальноприйняті правила, яким підкоряються практично всі сторінки мережі. Основне правило, яке потрібно завжди пам'ятати, полягає в тому, що заголовок кожної сторінки стисло й точно характеризує її вміст. *Наприклад*, потрібно відшукати електронний варіант будь-якої книги. Звичайно, його можна знайти, задавши в пошуковій системі прізвище автора й назву книги, проте в такому випадку витрачається багато часу на перегляд абсолютно непотрібних у даному випадку сторінок із згадкою про книгу або її автора, але без її електронного варіанта.

А можна шукати потрібну інформацію прямо в заголовках сторінок, минувши інший їх зміст. *Наприклад*, потрібно знайти, книгу М. Матіос «Солодка Даруся». Спершу складаємо образ потрібної нам сторінки — швидше за все, у її заголовку можуть знаходитися й прізвище автора, і назва твору. Далі потрібно з'ясувати, як включити розширені можливості пошуку за заголовком у пошуковій системі, яку ми використовуємо. *Наприклад*, у Яндексі для пошуку за заголовками потрібно

використовувати конструкцію «title:», таким чином, наш запит виглядатиме так: title:(матіос «Солодка даруся»). У результаті пошуку перші 7 посилань, які вивів Яндекс, містять те, що потрібно. Для пошуку за заголовками у Google використовується конструкція «allintitle:», запит у такому випадку виглядатиме так: allintitle: матіос солодка даруся.

Але не тільки заголовки корисні при пошуку потрібної інформації. Неоцінимою допомогою може надати й текст посилань, адже будь-який сайт має певну структуру, тобто якісь посилання, які ведуть на його сторінки або сторінки інших сайтів. Кожне таке посилання має власний опис, за значенням сумісний, а часто й більш інформативний, ніж заголовок самої сторінки, на яку він веде. Отже, і в текстах посилань теж можна здійснювати пошук.

Наприклад, потрібно знайти й скачати останню версію універсального музичного програвача winamp. Спробуємо створити образ сторінки, яку потрібно знайти. Оскільки програма ця відома, то, імовірно, існує чимало сайтів, на яких є посилання на сторінку, де можна скачати її останню версію. Якщо спробувати пошукати в тексті цих посилань, швидше за все однією з перших у результатах пошуку з'явиться потрібна сторінка, оскільки решта всіх посилань веде саме на неї. Для пошуку в описах посилань у Google використовується оператор allinanchor, отже, запит можна сформулювати наступним чином: allinanchor: winamp download.

Увага! Текст посилань представлено тільки латинськими символами, англійськими словами. Тому, якщо ми шукаємо книги, пишемо books, посилання — links і т. д.

Вдалого вам пошуку!

*Олена Проців —
завідувачка відділу інформації
Тернопільської ОУНБ*

«БЕРЕЗІЛЬ», ч. 5—6, 2010

Друкуються невеликі за обсягом есеїстичні твори «Шлях півонії», «Магія відчаю», «Саламандра за золотими дверима» та «Жимолость» Галини Пагутяк, новели Богдана Мельничука та Віри Китайгородської, фрагменти з роману «Бастард» Олександра Клименка, чергова подача «Записок полоненого» Олекси Кобця, поезії Івана Низового та Павла Коробчука. Дебютує в «Березолі» молода російськомовна поетеса з Харкова Анастасія Афанасьєва (її добірку подано в перекладі Сергія Жадана, Галини Крук та Олега Коцарева).

«Кайєркан — Долина смерті» — промовиста назва спогадів Василя Борового про сталінські табори. Про німецький внесок в історію Харкова пише Віктор Хаустов.

У розділі критики — ґрунтовна стаття Івана Дзюби «Я за життя плачу життям...», присвячена творчості Бориса Чіпа. Олександра Ковальова аналізує дебютну збірку Люцини Хворост «ГалЮЦИНАції», видану в «Березолі». Відгук на книжку для юних читачів Віктора Васильчука «Пригоди Сновиди та його друзів» пропонує Микола Сингаївський.

«БЕРЕЗІЛЬ», ч. 7—8, 2010

Липнево-серпневе число «Березоля» відкривається новою поетичною добіркою «Квіти моїх краєвидів» Олександри Ковальової, вміщено також вірші Любомира Стринаглюка, Тетяни Бондар, Міколаса Карчяускаса в перекладі з литовської Дмитра Чередниченка.

Прозу репрезентовано фрагментами з майбутньої книжки Людмили Тарнашинської під умовною назвою «Півцарства за стрілу», оповіданням Олега Кропивина «Задовго до війни».

У розділі «Спадщина» — продовження «Записок полоненого» Олекси Кобця.

Розділ «Драматургія» знайомить читача з містерією-драмою «Мунк» Олега Мінгальова, у центрі якої — постать відомого у всьому світі норвезького живописця і графіка, одного із засновників експресіонізму Едварда Мунка.

Публіцистика представлена спогадами Миколи Шатилова про Славу Стецько; про свій шлях у літературу розповідають прозаїки Віктор Васильчук та Михайло Олефіренко.

У розділі «Критика» — стаття Сергія Ткаченка (США), присвячена творчості Петра Осадчука, а також рецензії та відгуки: Галини Манів — на книжку вибраних матеріалів дніпропетровського самвидавного журналу «Пороги»; Світлани Антонішин — на збірку Ігоря Павлюка «Україна в диму»; Олесі Сандиги — на книжку «Дзеркало» Тетяни Дігай; Надії Макулович — на книжку Миколи Петренка «Самозапалення свічі»; Василя Медведя — на поетичну збірку Юрія Крикливого «Дно дня».

У розділі «Не до сміху?..» — гумореска-фентезі Юрія Берези «Геть відсталість!».

«БОРИСТЕН», № 3 (225)

Весняний номер знаного на Придніпров'ї щомісячника відкриває традиційна поетична добірка «Україно, ти — моя молитва», де вміщено вірші Сергія Бурлакова та Анатолія Гризуна. Микола Степаненко виступає з науково-публіцистичною розвідкою «Художник високої обдарованості (Юрій Яновський в діарійній мозаїці Олеся Гончара)». До шевченківських днів редакція вміщує статтю Оксани Барановської «Слово Тараса — наша зброя і окраса». У добірці «Поетична вітальня» цього разу вміщено вірші молодої літераторки Катерини Глущенко. Ольга Шумейко друкує свою статтю «Карпатська Січ» про історію боротьби за Карпатську Україну.

Репрезентант журналу в США Іларіон Хейлик продовжує друкувати свої мемуари під назвою «Венесуела». У дитячій рубриці «Даринка» Еліна Заржицька вміщує фрагмент повісті «Три сходинок голодомору». Шеф-редактор видання, письменник Фідель Сухоніс друкує уривки зі своєї майбутньої книжки «Ріо-де-Україна» про Бразилію і життя нашої діаспори в тамтешній країні.

Почесний професор Острозької академії Леонід Якобчук та журналіст Левко Хмельковський в рубриці «Християнська сторінка» виступають зі статтею «Про Біблію». У рубриці «Наші передруки» редакція продовжує знайомити читачів із книжкою Володимира Білінського «Країна Моксель, або Московія». У номері також вміщено поезії Ірини Грищенко, Альони Гулай та Олесі Омельченко.

«ДОНБАС», № 2, 2010

Черговий номер часопису пропонує читачам закінчення історичного роману Віталія Гладкого «Золото гетьмана». Розділ прози представлений також оповіданням Анатолія Гененка «Якщо «Мері» зверне в бік...». Під рубрикою «Щоденник» уміщено літературні нотатки (закінчення) Івана Білого «Зарубинки».

«Життя без чернеткових виправлень» — таку назву має добірка віршів Володимира Калиниченка, підготовлена автором до свого 75-річчя. Для шанувальників поезії в журналі вміщено також «оберемок» віршів Еліни Свенцицької «Вітер, вітер тече з України...». Станіслав Жуковський презентує добірку віршів «Приснився мені степ...», що невдовзі вийде в Москві російською мовою. Переклад здійснив уродженець Донбасу Микола Переяслов.

Традиційна рубрика «Незабутні» представлена дослідженням Юрія Доценка та Ігоря Зоца «Божа іскра Сави Божка», а розділ «З блокнота журналіста» пропонує розповідь Миколи Токарського «Хто сказав, що Альбїон — Туманний», в якій автор розповідає про враження від мандрівки Великобританією.

У журнальному «Вернісажі» гостював із вкладкою кольорових карикатур художник Микола Капуста. А про роботу в жанрі сатири та гумору автор розповів у інтерв'ю «Гумористами стають. Та спочатку народжуються».

«СІЧЕСЛАВ», № 1 (23), 2010

Часопис розпочинається рубрикою «Перлини української поезії», у якій подано добірку віршів Ліни Костенко «Корида».

Прозу репрезентовано напівфантастичною повістю С. Караванського «Кому скажеш?», новелами-притчами М. Петренка «До певної межі», оповіданням А. Липицького «Сломанная кисть», іншими творами.

У рубриці «Поезія» подано добірки В. Коржа «Ода літері «О», Ю. Шковири «За бенгальським тигром йти по сліду...», М. Пасічника «Учень отчої лози».

«Творча спадщина» — це прощання з професором ДНУ, літературним критиком Клавдією Фроловою. Тут добірка її віршів «Україні. Останній вірш», «Прощальне слово» доц. ДНУ Надії Мисливець та некролог січеславців за поетом К. Чернишовим «Похований під снігами».

У розділі «Всесвіт» знаходимо твори членів Спілки українських письменників Ізраїлю — новелу-билицю О. Деко «Свічник», вірші С. Бражника «Лист в Україну», оповідання Д. Маркоша «Поміщик Ривкін», «Мандрівка хрипатою солов'я», «Диво» в перекладі українською О. Деко з його ж передмовою «Ми говоримо про емігрантську літературу».

Професор Ягеллонського університету (Польща) Я. Поліщук в інтерв'ю «Література — це повновода вируюча ріка...», яке взяла Леся Степовичка, ділиться роздумами про стан сучасної української літератури та літературної критики.

«Наші ювіляри» — Ліна Костенко з роздумами на тему «Марудне діло — ювілей...» і гончарознавець Марія Зобенко з її «Творчим шляхом у документах і листах».

У рубриці «Миттєвості літературного процесу» М. Гнатко у дописі «Здійснилась мрія Кобзаря» розповідає про знаменну подію — видання «Другого Кобзаря» у дніпродзержинському видавничому домі «Андрій», студентка ДНУ Юлія Купич — про «Шевченківські читання в Дніпропетровському національному», а Тетяна Абрамова — про великий вечір на честь Ліни Костенко в Дніпропетровську.

«Історію рідного краю» репрезентовано есеєм М. Чабана «Спочине стомлена душа... Кодацькій фортеці — 375 років».

У «Спілчанській толоці» йдеться про святкування 75-річчя Дніпропетровської ОО НСПУ, зокрема, у статті Тетяни Танич і М. Чабана «Ну що б, здавалося, слова...» та інші цікаві події із життя письменницької організації.

У рубриці «Огляди, відгуки, рецензії» подано статтю М. Чабана, присвячену 110-річчю В. Чапленка, та роздуми Тетяни Абрамової «Новий погляд на старі речі» про книжку В. Буряка «Універсум».

«До зір крізь терня» веде читача, як завжди, лексиколог зі США С. Караванський у продовженні статті «Що нас губить, або Чому нас не читають?».

«Скарбами рідної мови» традиційно щедро ділиться автор «Словника українських синонімів» О. Вусик.

У рубриці «Мистецтво» читаємо уривки з книжки професора живопису Ф. Гуменюка «Наталка Павленко», репродукціями художніх робіт якої прикрашено обкладинку журналу.

У розділі «Театр» подано інтерв'ю «Від Гриця до Діогена» та роздуми Лесі Степовички про «Три театральні іпостасі Вілена Головка», провідного актора, режисера й імпресарію Дніпропетровського академічного українського музично-драматичного театру імені Т. Г. Шевченка.

«Січеслав сміється» «епіграмами і пародіями» С. Ковалю з Чернівців.

Дизайн обкладинки здійснив, як завжди, художник С. Ковика-Алієв.

«СІЧЕСЛАВ», № 2 (24), 2010

Часопис відкривають добірки віршів Любові Голоти («Те, що медами протікало»), Раїси Лиші («Кара-кара»), Юрія Буряка («Tabula Rasa») разом із ґрунтовною статтею М. Слабошпицького «Повернення Юрія Буряка».

Розділ «Проза» містить закінчення твору «Дружляндія» В. Ніколенка, новелу «Сі-бемоль» М. Невидайла, кілька оповідань А. Кіндереви́ча та повість Р. Новаковича «Врятований ворогом».

«Пробу пера» репрезентовано оповіданням художника Б. Маляжа «Портрет».

У «Творчій спадщині» знаходимо поезії І. Сокульського, чие 70-річчя відзначає Дніпропетровщина. Полковник української армії В. Таратушка ділиться спогадами з нагоди 100-річчя письменника, бандуриста, художника, священика, багатолітнього політв'язня ГУЛАГу М. Сарми-Соколовського — «Він був моїм духовним батьком». Далі читаємо добірку «Хочу степу. Листи. Вірші» М. Сарми-Соколовського.

У рубриці «Драматургія. Кіно» подано інформацію спецкора «Січеслава» про те, що «Сценарієм роману «Заграва» зацікавились у Голлівуді». Уміщено уривки з кіносценарію «Заграви» В. Веретенникова.

Про цікаві «Миттевості літературного процесу» Придніпров'я подано репортаж М. Чабана зі свята Івана Манжури в селі Рубанівському «Пагін рідного народу» та статтю М. Гнатка «Назад по ріці незворотного часу» (про вечір-презентацію книжки Галини Анненкової «Історія козацького району»).

Серед «Оглядів, відгуків, рецензій» знаходимо статтю Ольги Михайлової «Пошук Чистої Сили» про нову книжку віршів Віктора Коржа.

«Молодіє муза» добіркою поезій В. Віхляєва «Вечір містом ішов» з передмовою В. Селіванова-Буряка.

«До зір крізь терня» традиційно веде читача С. Караванський (стаття «Що нас губить, або Чому нас не читають»).

«Скарбами рідної мови» ділиться автор «Словника українських синонімів» О. Вусик, а події «Спільчанської толоки» висвітлює Січеславський оглядач.

Дизайн часопису здійснено художником Сергієм Ковикою-Алієвим.

«СЛОВО І ЧАС», № 6, 2010

Номер відкриває рубрика «Питання шевченкознавства». Валерія Смілянська досліджує систему індивідуальних жанрових модифікацій Шевченкової романтичної поеми. Сергій Білокінь розповідає про шевченкознавця П. Зайцева.

У рубриці «XX століття» Мирослава Цибуховська аналізує художній світ оповідання Уласа Самчука «Помстився», Ірина Русак — поезику інтелектуальної драми Уласа Самчука. Володимир Поліщук привертає увагу до прози Віталія Чигириня (1908—1937). Ірина Щукіна порівнює вірш Лесі Українки «У путь! (На мотив Шумана)» з відповідним музичним твором композитора.

Під рубрикою «Дати» спогадами про академіка Г. Вервеса діляться Юлія Булаховська, Павло Рудяков, Ростислав Радишевський.

У рубриці «Питання теоретичні» Михайло Гнатюк розглядає методологічні підходи до створення історії літератури, які сформувалися у другій половині XIX — на початку XX ст., а Галина Александрова — відгук М. Дашкевича на «Нариси історії української літератури XIX століття» М. Петрова. Ніна Чамата аналізує особливості раннього українського гекзаметра.

У рубриці «Текстологічний практикум» Михайлина Коцюбинська розповідає про архів В. Дрозда у відділі рукописних фондів Інституту літератури.

У рубриці «Літопис подій» Олеся Костюк і Михайло Наєнко розповідають про Міжнародний симпозіум «Російська словесність у світовому культурному контексті» й публікують переклад фрагмента розділу «Достоевський» із праці Д. Чижевського «Історія російської літератури XIX ст. Реалізм».

«СЛОВО І ЧАС», № 7, 2010

Номер відкривається рубрикою «Дати», присвяченою 130-річчю В. Винниченка. Андрій Печарський досліджує проблему нарцисизму і трансформації особистості в житті й творчості митця. Олександр Брайко порівнює романи В. Винниченка «Рівновага» і М. Арцибашева «Біля останньої межі».

У рубриці «Ad fontes!» Роман Піхманець досліджує структурно-семантичну основу художнього мислення Марка Черемшини. Лідія Ковалець з'ясовує місце «Слова о полку Ігоревім» у контексті ідейно-творчих інтересів Юрія Федьковича.

У рубриці «Давня українська література» Елла Дюкова аналізує зразки паломницького жанру в контексті культурних традицій Центральної і Західної Європи XVI—XVII ст. Тетяна Шевчук висвітлює рецепцію емблематичних збірок XVII—XVIII ст. в доробку Г. Сковороди.

У рубриці «Зарубіжна література» Марта Варикаша досліджує проявлення queer-суб'єктивності в щоденнику Ф. Кафки. Тетяна Басняк висвітлює полеміку Грегора фон Реццорі з антропологічною доктриною Зигмунда Фрейда.

У рубриці «Осередки філології» Ольга Яручик розповідає про суспільно-культурне та наукове життя української еміграції в міжвоєнній Варшаві. У рубриці «Написане лишається» завершується публікація листування Володимира Винниченка з Розалією Ліфшиць (коментарі Надії Миронець).

Світлана Луцій рецензує монографію Т. Маслянчук «Проза Володимира Винниченка: проблеми текстології», Тетяна Конончук — посібник Ю. Коваліва «Абетка дисертанта», Ніна Лозова — книжки Д. Чижевського «Избранное» (Т. 1) і В. Янцена «Неизвестный Чижевский: обзор неопубликованных трудов».

У рубриці «Літопис подій» Лідія Вербицька розповідає про презентацію найновіших франківських видань у науковій бібліотеці Львівського національного університету імені Івана Франка.

Шумська ЦБС

Світ й екологія. Ці слова стали своєрідним символом сучасності, постійними закличками, зверненими до кожного з нас. Над людством нависло три смертельні небезпеки: екологічна, ядерна та загроза моральної деградації людей. Можливість екологічної катастрофи являється зараз найбільш близькою та важко усуненою. Життя на Землі може зникнути перш за все від жорстокості, злоби, байдужості, відсутності культури, й варварського відношення до природи та свого ближнього.

Бібліотеки району протягом багатьох років приділяють значну увагу проблемам інформаційної підтримки екологічної просвіти, формуванню в користувачів навиків екологічної культури. Особливо поживавилась робота в 2009 році, який проголошено Роком екологічної безпеки. Свою роботу книгозбірні координують з органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, загальноосвітніми школами, беруть активну участь у проведенні заходів, приурочених до Дня довкілля, Дня Землі, Дня Чорнобильської катастрофи, Всесвітнього дня навколишнього середовища. По всіх бібліотеках були оформлені книжкові виставки та екологічні куточки: «Скарби земного світу», «Біль мій — земля моя», де представлено не тільки цікава інформація, література, але й кімнатні квіти, композиції, вироби з природного матеріалу. У багатьох книгозбірнях у папки зібрано матеріали з питань екології: «Земля: гніздо життя», «Матері-природі — увага й турбота» й інші. Також проводилися: година екології «Екологія краю — тривоги та надії» (ЦБ, села Великі Загайці, Тилявка), екологічний брейн-ринг «Екологія природи — екологія душі» (села Биківці, Стіжок, Бірки). Центральною бібліотекою було проведено годину-роздум «Збережемо Землю й душу». Під відкритим небом на лоні природи пройшли цікаві екологічні уроки «Ти думаєш, дереву не болить» (села Обич, Іловиця), природохвилинки «Рослини, що плачуть» (села Вілія, Людвиці, Новостав). Велику зацікавленість у читачів викликають розгорнуті масові заходи, проведені спільно з клубом, обов'язковим елементом яких стають книжкові виставки, перегляди літератури.

Ніхто із жителів села Стіжок не пішов додому байдужим з уроку народознавства «Без верби та калини нема України».

У залі, прикрашеному обрядовими рушниками, яскравими гронами калини, вінками та гірляндами з різноманітних квітів і рослин, під звуки українських народних пісень присутнім розповідали про шанобливі рослинні символи, які уособлюють красу України, духовну силу народу.

Болючою раною для України залишається Чорнобильська катастрофа, бібліотеки у своїй роботі постійно висвітлюють цю тему. Біль за трагічну долю понівеченої землі не вщухає. Як подолати це лихо? Як зберегти нашу Землю для нащадків? Чому навчив нас цей трагічний урок? Чи можна відродити землю без відродження душі?

Усі ці питання розглядалися на уроках пам'яті «Чорнобиль. Трагедія. Пам'ять» (ЦБ, села Матвіївці, Темногайці), годинах скорботи «Дзвони Чорнобиля» (села Андрушівка, Васьківці, Сураж, Онишківці), уроках-реквіємах «Майбутнє без Чорнобиля» (ЦБ, села Вілія, Людвище, Великі Дедеркали), на зустрічі з учасниками ліквідації аварії «Великий тягар Чорнобильського неба», проведеного в центральній бібліотеці.

Тернопільська міська ЦБС

Уже стали доброю традицією засідання літературно-мистецької вітальні «Червона калина», що діє при центральній міській бібліотеці та користується великою популярністю в громади міста. Основна мета таких засідань — донесення до тернополян, особливо молоді, духовної та культурної спадщини українців, популяризація кращих творів українських письменників та митців Тернопілля, залучення нових користувачів, підняття іміджу бібліотеки, організація дозвілля населення міста. Так лютневе засідання вітальні — літературний вернісаж «Поезія — це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі...» — було приурочено до 25-річчя створення Тернопільської обласної організації Національної Спілки письменників України. На зустріч було запрошено голову письменницької організації, поета Євгена Безкоровайного та члена спілки, поета, гумориста Богдана Бастюка. Студенти Галицького інституту, які були слухачами вітальні, із задоволенням слухали виступи запрошених поетів, а декламація власної поезії не залишила байдужим жодного з присутніх. Гості також ознайомилися з книгами тернопільських авторів — членів спілки, що були представлені на виставці літератури та є у фонді бібліотеки.

Підволочисьька ЦБС

У читальному залі районної бібліотеки з великим успіхом пройшла презентація книги «Спогади про Соломію Павличко» («Соломія»), яка вийшла у світ до 50-річчя від дня народження. С. Павличко уособлювала в собі потужний вогненний згусток енергії, яким щедро обдаровувала всіх, хто її оточував. Коріння родини Дмитра Павличка походить із Підволочищини, села Гущанки.

У книзі зібрано роздуми про одну з найяскравіших особистостей ХХ століття, знаного літературознавця та дослідника проблем фемінізму в суспільному житті й літературному дискурсі.

На презентацію було запрошено людей, які особисто знали Соломію та спілкувалися з нею. Свої дитячі роки вона провела у селі Гущанки. Про дитинство дівчинки розповіла вчителька, сусідка Леся Корній, що на власні очі бачила як зростала Соломія. Філолог Віра Самодала з великим захопленням розповіла про творчий та літературний шлях письменниці.

Наводилося багато спогадів видатних людей про Соломію Павличко.

Кременецьька ЦБС

Однією з важливих ділянок роботи публічної бібліотеки є гуртки та клуби за інтересами. Книгозбірні Кременеччини мають у цьому плані роками набутий досвід. Адже, залучаючи своїх читачів до занять, сприяли примноженню духовної культури суспільства, розвитку талантів, створенню атмосфери колективного пошуку у вирішенні тих чи інших питань, умов для спілкування людей, які мають спільні уподобання.

Для підвищення рівня правової культури та вдосконалення системи правової освіти молоді, набуття молодими людьми необхідного рівня правових знань, формування в них поваги до права на базі ЦРБ продовжував свою діяльність клуб правових знань «Закон і ти», який ось уже кілька років поспіль успішно співпрацює з ПТУ № 6.

Для того, щоб засідання були цікавими, дієвими, члени клубу, разом із традиційними формами роботи, використовували нові, нетрадиційні, більш змістовні. Зокрема, у році, що минув, було проведено ситуативну гру «Вчинок та його відлуння», правовий бумеранг «Уміє сказати — ні».

Особливої уваги заслуговує диспут «Молодіжна субкультура: що це?». Про неформальний молодіжний рух, систему молодіжних субкультур, їх класифікацію присутні мали змогу почути з вуст бібліотекаря. Про те, хто такі репери, скінхеди, емо, готи, растамани, які їхні цінності, зовнішні атрибути (жаргон, зачіска, одяг, зовнішній вигляд), стиль життя, чим вони відрізняються один від одного, учні дізналися від членів клубу В. Горєвого та В. Антипової. Працівниками бібліотеки було оформлено книжкову виставку «Неформальні молодіжні об'єднання» та однойменний бібліографічний огляд.

Допомогти юнакам і дівчатам у самовизначеності в житті, ознайомити й попередити ті складні ситуації, у які може потрапити молода людина — головна мета, яку ставить перед собою молодіжний клуб, який було створено в 2009 році при Бонівецькій сільській бібліотеці під назвою «Любителі права». Упродовж року було проведено чотири засідання клубу на різноманітну тематику. Молодь активно брала участь у диспутах, правових лабіринтах, ситуаційних іграх.

ЗМІСТ

Проців О. Як знайти потрібну інформацію в Інтернеті ...	3
Гортаємо журнали	10
Бібліотечний калейдоскоп	17

Д Л Я Н О Т А Т О К

Д Л Я Н О Т А Т О К

Професійне досьє бібліотекаря

Інформаційно-методичний
бюлетень № 4 (35)

Підготувала: С. Т. Єрошенкова,
завідувачка науково-методичного відділу
ТОУНБ

Редактор: О. М. Раскіна

Комп'ютерний набір
і верстка: С. Т. Єрошенкова,
завідувачка науково-методичного відділу
ТОУНБ

Відповідальний
за випуск: В. І. Вітенко, директор ТОУНБ

Наклад 35 примірників

Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека
б-р Т. Шевченка, 15, м. Тернопіль, 46001.

Тел. 8-0352-52-52-64.

www.library.te.ua